

viure als pirineus

Viure als Pirineus, 04/11/24

Puigcerdà celebra la Nit d'Ànimes, una tradició etnològica pròpia del Pirineu i de la Cerdanya

El pas dels temps ha desplaçat la major part de les celebracions d'aquest caràcter a la nit anterior, en la forma americanitzada d'aquesta festa, anomenada Halloween.

photo_cameraEls Espantanens abans de sortir del Museu Cerdà / Foto: Gael Piguillem

Des del **Grup de Recerca de Cerdanya** i altres entitats culturals de la **Vila de Puigcerdà** i des de l'**Ajuntament de Puigcerdà**, volen recuperar les tradicions etnològiques pròpies dels **Països Catalans**, especialment del **Pirineu** i de la **Cerdanya**.

Pel que fa a la **Nit d'Ànimes**, el pas dels temps ha desplaçat la major part de les celebracions d'aquest caràcter a la nit anterior, en la forma americanitzada d'aquesta festa, anomenada **Halloween**.

En contra d'allò que pensa molta gent, el **Halloween (Hallow Even: Nit d'Ànimes)** no és una tradició originàriament americana, sinó que va ser exportada pels irlandesos emigrants als **Estats Units** i correspon a la festa cèltica del **Samhain**, que se celebra la nit del 31 d'octubre i que a **Galícia**, per

exemple, es diu **Samain** i que se celebrava també tradicionalment a Catalunya i a molts altres indrets del nord de la península Ibèrica.

Els Espantanens davant de l'església de Sant Domènec de Puigcerdà/ Foto: Gael Piguillem

Segons la tradició cèltica, en aquesta nit, les portes del món inferior (el dels esperits) romanen obertes i aquests poden sortir al nostre món o bé els humans poden baixar a l'inframón. La festa és molt reconeguda i encara se celebra.

La festa del **Samhain** va ser cristianitzada fa segles a les nostres contrades i convertida en la **Nit d'Ànimes**, tot i que en essència són la mateixa cosa. Des de fa més d'una dècada, anem recuperant cada any diferents elements festius i etnològics relacionats amb la **Nit d'Ànimes**.

Els **espantanens** són uns personatges típics del folklore europeu que es fan servir per espantar la mainada, tot dient-los que si no es porten bé, vindrà tal o tal altre espantanens (com **l'home del sac** o **el Papus**) i se'ls endurà.

Menjafocs dels Amics del Kerresetcaps, al carrer Espanya de Puigcerdà /Foto: Gael Piguillem

Hem volgut escenificar aquests personatges, de manera simpàtica, alguns dels quals són originaris de **Cerdanya**, com el **Rosegacebes** (del **Vilar d'Urtx**), la **Nit** (de **Meranges**), en **Papassa** (de **Grus** i **Bellver**) o la **Fou** (de **Bor**).

Els **Espantanens** han desfilat puntualment aquest dissabte 2 de novembre, a les 19 hores, pels carrers de Puigcerdà, repartint caramels entre la mainada i espantant grans i petits. Han sortit des del **Museu Cerdà** i han recorregut els carrers de **Puigcerdà**, fins a arribar a la plaça Santa Maria, on han estat presentats. Els personatges que han sortit aquest any són els següents:

En Papassa, El Caragot, En Banya Verda, La Tinyosa, El Rosegacebes, La Nit, En Jan del Gel, La Mort, La Ginebreda, La Moixina, En Camunyes, El Pare Llop, La Fou, La Muça, La Cardapeçols i El Pardinot. Els acompanyava el **Kerresetcaps**.

La comitiva dels **Espantanens** va acabar la desfilada davant de l'església de **Sant Domènec** i va anar acompanyada en tot moment pels timbalers i els menjafocs dels **Amics del Kerresetcaps** i els **Grallers de Vilallobent**. Les màscares que porten els **Espantanens** són obra de l'antropòleg local, **Carlos Rodríguez Prol**. Col·laboren ambé en la desfilada, l'associació cultural **La Tribu** i l'**Ajuntament de Puigcerdà**.

Un fenomen que hem observat els darrers anys és que molts nens i algun gran s'afegeixen a la rua dels Espantanens disfressats també per l'ocasió, de manera espontània.

També volem remarcar que la festa continua estenent-se per la comarca. Ja fa tres anys que la **Comissió de Festes de Ger**, juntament amb els alumnes de

l'**Escola Santa Coloma de Ger**, van organitzar una rua d'**Espantanens** i enguany també ho han fet, el vespre del 31 d'octubre.

Els **Espantanens** van començar a sortir a **Puigcerdà** l'any 2009 i només no han desfilat els anys 2018 (per inclemències meteorològiques) i el 2020 (per la Pandèmia). Enguany és, doncs, el 14è any que surten.